

OPPDRAAGSGIVERS KRAVSPESIFIKASJON

1. Bakgrunn

Grensen mellom Norge og Russland er fastsatt i avtale fra 1826. En nøyaktig oppmåling av hele grensen ble sist gang foretatt i 1947, supplert av delvise grenseopp ganger i 1963, 1968 og 1984.

Grensen ble opprinnelig merket med grenserøyser på grensens brekkpunkter. I forbindelse med grenseopp gangen i 1947 ble det foretatt mer omfattende merking av grensen, hvor det ble benyttet grensestolper av tre samt innfestingsmetoder på grunnlag av datidens teknologi. Grensen og grensemerkingen vedlikeholdes løpende. Vedlikehold av eksisterende grensemerking vurderes i dag som tungvint og ressurskrevende.

I forbindelse med at Norge og Russland i 2006 ble enige om at det var behov for ny helhetlig opp gang av riksgrensen, ble det den 19. oktober 2009 etablert en felles kommisjon ved navn "Den norsk-russiske kommisjon for felles opp gang av riksgrensen mellom Kongeriket Norge og Den russiske føderasjon (heretter "Kommisjonen"). Kommisjonen har ansvaret for gjennomføringen av den nye helhetlige grenseopp gangen. Kommisjonens arbeid i felten vil starte i 2011 og forventes avsluttet innen utgangen av 2012. Den norske delegasjonen i Kommisjonen ledes av Utenriksdepartementet og består av representanter fra Norges grensekommissær for den norsk-russiske grense, Statens kartverk, Politidirektoratet og Norges vassdrags- og energidirektorat.

2. Merking av riksgrensen

Riksgrensen mellom Norge og Russland har siden 1947 vært merket med grensestolper av tre, med en tilhugget 10 cm høy pyramide på toppen av stolpen. Riksgrensen mellom Norge og Russland er merket med 358 norske grensestolper i tillegg til andre typer grensemerker som viser grenselinjens gang. Grensestolpene står parvis (norsk og russisk stolpe) vinkelrett på hverandre påført riksvåpenskilt og samme nummer.

3. Stolpenes utforming

Jf. grensemerkingsdokumentene, skal stolpens høyde over bakken være 2,0 meter, og har forskjellige innfestingsmåter til bakken. Stolpens ytre mål er 18 x 22 cm, hvorav stolpen bredde på 22 cm skal stå vinkelrett på den russiske stolpe. Stolpens vekt er ca. 20 kg. På norsk side av riksgrensen er stolpene malt signalgul, med 18 cm sort topp, påført riksvåpenskilt og nummer.

Stolpene monteres til bakken med en fotplate som skrues fast i bakken med 3 stk. jordanker.

Det ble inngått avtale om levering av nye grensestolper i 2010. Stolpene er levert emballert til Grensekommissariatet, Egebergsgate 6, 9900 Kirkenes, og lagres ved Grensekommissariatets anlegg ved Storskog grensekontrollsted.

Stolpene leveres komplett med påsatt nummer.

4. Geografi

To tredjedeler av riksgrensen går langs grensevassdrag, resten over landområder. riksgrensen er merket med totalt 398 grensemerker av forskjellige typer, herav 358 grensestolper.

Denne avtalen gjelder montering av totalt 341 stolper herav 244 stolper står i tilknytning til grensevassdrag (våtområder), og 97 stolper over landområder.

Totalt er 253 stolper gravd ned i bakken og steinsatt, 83 stolper er forankret i fjell eller på betong og 5 stolper er forankret i fjell på dybde 0,5-1,0 meter under bakken.

5. Utskiftning av stolper

De nye stolpene skal i utgangspunktet monteres på nøyaktig samme plass som den gamle. Innfesting av stolpene vil skje på forskjellig underlag:

1. Grus og morenegrunn med mulighet for vannrett planering på bakken.
2. Løs grunn og myr med mulighet for vannrett planering av bakken.
3. Fjellgrunn uten mulighet for vannrett planering på grunnen.

Ved montering av ny stolpe, uansett om den står langs vassdrag eller går over landområde, skal stolpen monteres vinkelrett på den russiske stolpe med samme nummer.

Ved montering på ovennevnte underlag 1 og 2 benyttes fotplate med jordanker som skrues ned i grunnen. (se vedlegg 4)

Ved montering på ovennevnte underlag 3, benyttes samme fotplate og jordanker erstattes av fjellbolter hvor mellomrom mellom fotplate og fjell fuges med betong. (se vedlegg 5)

Det vil være mulighet for å justere grensestolpens vertikalstilling etter at innfesting i bakken er foretatt i alle retninger ut fra normalstilling som er plant/vannrett fundament og loddrett stolpe. (se figur 3 i vedlegg 4 eller 5)

Grensestolpene langs grensevassdrag

Kommisjonen har gitt adgang til å avvike fra kravet om at ny stolpe skal monteres på samme plass som den gamle for grensestolper som står langs grensevassdrag (se oversikt i vedlegg 2). Her kan ny stolpe monteres innenfor 2 meter i profilen til rett bak gammel stolpe. Unntaksvis kan stolpen monteres i profilen 2 meter i forkant så fremt plasseringen ikke forringer stolpens plassering i forhold til sikt og erosjon av elvebredden.

Hvis denne adgang ikke benyttes, skal gammel stolpe fjernes, steiner etter gammel steinsetting fjernes og grus tilføres og komprimeres før montering kan gjøres. Det skal revegeteres rundt stolpen etter at arbeidet er ferdig.

Når stolpen monteres i 2-metersprofilen som beskrevet, skal gammel stolpe kuttes vannrett i bakkenivå. Dette skal være et referansepunkt for ny innmåling. Der gammel stolpe er kuttet i bakkenivå, skal det planeres og eventuelt tilføres masse. Etter at innmåling er foretatt, skal det revegeteres.

Innmåling av posisjon på grensestolpen vil bli forsøkt påbegynt høsten 2011, men kan forventes å gjennomføres i sommerperioden 2012. Det vil si at revegetering først kan påbegynnes etter dette tidspunkt.

Monterningsbeskrivelse for grensestolper. (se vedlegg 6 og 7)

Grensestolper på landområder

Der stolpene går over landområder (se oversikt i vedlegg 2), skal ny stolpe monteres nøyaktig på samme plass, og avstand fra senter på russisk stolpe til senter på norsk stolpe skal være nøyaktig 4,0 meter, det aksepteres ingen feilmarginer.

Der stolpene går over landområder, skal gammel stolpe fjernes, steiner etter gammel steinsetting fjernes og grus tilføres og komprimeres før montering kan gjøres. Det skal revegeteres rundt stolpen etter at arbeidet er ferdig.

Det åpnes imidlertid for entreprenør å tilpasse justering av ovennevnte i samråd med Grensekommissariatet.

Monteringsbeskrivelse for grensestolper. (se vedlegg 6 og 7)

Fjerning av gamle betongfundament

Flere av grensestolpene under kategorien "2,0 meter" (se vedlegg 2) er montert på betongfundament. Hovedsakelig gamle oljefat som er fylt med betong.

Samtlige betongfundament skal justeres slik at de går jevnt med bakken. Overskytende betong og eventuell armering skal fjernes. Uansett om fundamentet gjenbrukes eller ikke, skal det eventuelt tilføres tilleggsmasse før revegetering.

6. Fjerning av stolper

De gamle trestolpene som er gravd ned i bakken er totalt 3,5 meter hvorav nøyaktig 2,0 meter er over bakken. Den delen av stolpen er gravd ned i bakken, står i en grop som er ca 100 x 150 cm. Stolpen er steinsatt. Ca vekt på stolper er 120 kg, avhengig av fuktighetsgraden.

Grensestolpene langs grensevassdrag

Der gammel stolpe skal fjernes og ny stolpe settes opp på et annet punkt, skal det stedet hvorfra gammel stolpe er fjernet, etterfylles og revegeteres.

Grensestolper på landområder

Der gammel stolpe skal fjernes og ny stolpe settes opp på nøyaktig samme punkt, skal gammel stolpe fjernes og stein som er brukt til steinsetting skal fjernes. Gropen skal etterfylles med grus og komprimeres slik at jordanker enkelt kan skrues ned i bakken. Det åpnes imidlertid for entreprenør å tilpasse justering av ovennevnte i samråd med Grensekommissariatet.

Avhending av gammel stolpe

Riksvåpenskilt skal fjernes fra gammel stolpe og leveres til Grensekommissariatet.

Eventuell glassfiberhatt på gamle trestolper og plastikkfall skal fjernes og avhendes av entreprenør.

Gammel grensestolper skal transporteres og deponeres ved anvist plass ved Storskog vakt- og konferansehus.

7. Renummerering

Kommisjonen har besluttet at det skal foretas renummerering av riksgrensen. Etter oppdemning av Pasvikvassdraget (kraftverksutbygging) på seksti og syttitallet, ble flere grensemerker fjernet da området ble satt under vann. Derfor er det huller i nummereringen

med dagens ordning. De nye grensestolpene har påmontert nummer.
Oversikt/konverteringstabell på grensestolpenes nummer følger vedlagt (vedlegg 2)

Russisk part har allerede byttet sine grensestolper og påført gamle opprinnelige nummer.
Russisk part vil renummerere sine grensestolper parallelt med norsk parts oppsetting av nye grensestolper.

Entreprenør skal derfor levere en ukentlig oversikt til Grensekommissariatet med forventet utskiftning av grensestolper for påkommende uke.

8. Tilgang til det enkelte grensemerke

Det er tre særdeles viktige momenter det må tas hensyn til i forbindelse med tilgang til grensemerkene. Miljø, ferdsel på privat grunn (flere av grensestolpene står på privat grunn) og grensemerkens tilgjengelighet i Pasvik landskapsvernområde og Pasvik naturreservat. (se kart vedlegg 9)

Miljø, landskapsvernområde og naturreservat.

Hensyn til miljø skal generelt ivaretas, herunder varsomhet med terrenget. Spesielt nevnes bruk av arbeidsmaskiner i våtområder. Etter at gammel grensestolpe er fjernet og ny stolpe er montert, skal det revegeteres. Overskuddsmasse skal fjernes. Det presiseres at gammel grensestolpe og øvrig materiell og etterlatenskaper tilknyttet bytting av grensestolper skal fjernes fra grenseområdet og deponeres på senere avtalt sted. Dette avsnitt må sees i sammenheng med kapittel 5 ”Utskiftning av grensestolper”.

- På strekningen Treriksørøysa/grensemerke 1 til Grensefoss/grensemerke 10, kan grensevaktens ATV-trase benyttes. Beskrevne område ligger innen for Pasvik landskapsvernområde, og særskilte bestemmelser om ferdsel gjelder. (se kart)
- På strekningen Hestefoss/grensemerke 42 til Jordanfoss/grensemerke 59 skal det utvises særskilte hensyn. Dette området ligger Pasvik naturreservat, og særskilte bestemmelser om ferdsel gjelder. (se kart)

Ved arbeid innenfor Pasvik landskapsvernområde og Pasvik naturreservat gjelder særskilte bestemmelser for ferdsel, herunder arbeidsmaskiner. Minigraver skal unngås i naturvernområdene, eventuelle arbeidsmaskiner, herunder ATV, skal benytte eksisterende veier.

Entreprenøren skal ha lest gjennom verneforskriftene og sette seg inn i disse forut for utskiftning av grensestolper.

Pasvik naturreservat:

<http://www.lovdata.no/cgi-wift/wiftldles?doc=/app/gratis/www/docroot/for/lf/mv/mv-19931015-0989.html&emne=pasvik%20naturreservat&&>

Øvre Pasvik LVO

<http://www.lovdata.no/cgi-wift/wiftldles?doc=/app/gratis/www/docroot/for/lf/mv/mv-20030829-1105.html&emne=øvre%20pasvik%20landskapsvernområde&&>

Ferdsel på privat grunn

Jf LOV AV 14. JULI 1950 NR 2 om forskjellige tiltak til gjennomføring av oppmerking og overvåking av riksgrensen (riksgrenseloven) har grensekommissæren følgende retningslinjer; *Til gjennomføring av oppmerking, ryddiggjøring, fredning eller overvåkning av riksgrensen eller grensegate kan det offentlige uten hinder av private rettigheter utøve enhver nødvendig rådighet over fast eiendom på stedet.*

Allikevel skal det tas hensyn til ferdsel over privat grunn i grenseområdet. Dette løses best ved god kommunikasjon med grunneiere. Norges Grensekommissær vil i forkant av utskiftning av grensestolper, tilskrive samtlige grunneiere i grenseområdet og informere om det kommende feltarbeid med grensestolper.

Tilgjengelighet

De grensemerker som står langs grensevassdrag utgjør ca 2/3 av hele riksgrensen. Der grensen går langs Pasvikvassdraget, vil den mest hensiktsmessige tilgangen være med båt fra elva med utgangspunkt bruk av Grensevakten/GSV' båt plasser/brygger eventuelt andre landgangssteder. Tilgang til grensemerkene langs Pasvikvassdraget må vurderes i forhold til ferdsel i landskapsvernområde og naturreservat samt over privat grunn.

På enkelte strekninger av riksgrensen har Grensevakten/GSV opparbeidet egne kjøretøytrasser for ATV. Disse traseene kan benyttes av entreprenør.

Dette er gjeldende mellom:

- Treriksrøysa/grensemerke 1 til området Grensefoss ved grensemerke 8.
- Storskog/grensemerke 230 til Grense Jakobselv/grensemerke 412.

Ved behov for tyngre transporter ut i grenseområdet, herunder uttransport av fyllmasse og inntransport av gamle grensestolper, skal andre alternativer for transport vurderes såfremt allerede eksisterende veier er tilgjengelige.

Forsvaret ved Grensevakten/GSV tillater ikke tungtransport, herunder uttransport av fyllmasse og inntransport av gamle grensestolper, i ovennevnte traseer.
